

Odešel válečný hrdina Generálmajor v.v. Ing. Antonín Petrák

* 14. dubna 1912

+ 7. února 2009

S hlubokým zármutkem jsme přijali zprávu o úmrtí válečného veterána generálmajora ve výslužbě Ing. Antonína Petráka, který dne 7. února 2009 zemřel ve věku 96 let v Ústřední vojenské nemocnici SNP v Ružomberku.

Antonín Petrák se narodil se 14. dubna 1912 ve Vídni. Jako poručík pěchoty se po okupaci ČSR zapojil do odboje proti nacistům. Aby mohl proti nenáviděným okupantům bojovat se zbraní v ruce, odešel spolu s dalšími mladými Čechoslováky do zahraničí, kde se rozhodl vstoupit do naší armády. Takzvanou „jižní cestou“ přes Maďarsko, Jugoslávii a Sýrii se dostal na půdu Francie, kde byl v Agde prezentován k výkonu činné služby u 1. čs. divize. Po pádu Francie ustoupil ze zbytky 1. čs. divize do Velké Británie. Po zřízení 1. čs. smíšené brigády v Cholmondeley u Chesteru v hrabství Cheshire v srpnu 1940 byl zařazen k baterii kanónů proti útočné vozbě (KPÚV).

Ihned po zahájení výcviku našich parašutistů se dobrovolně přihlásil k odeslání do vlasti a plnění bojových úkolů v týlu nepřítel. Jeho mimořádná fyzická odolnost a pedagogické schopnosti jej však předurčily pro jinou funkci. Štábním kapitánem generálního štábu

Jaroslavem Šustrem byl vytipován pro velice zodpovědné poslání – výcvik budoucích parašutistů. Jako jejich instruktor byl zařazen k výcvikové sekci „Zvláštní skupiny D 1“. oddělení (ofenzivního) II. odboru v Londýně, která měla za úkol provádět praktický výcvik parašutistů v přípravném období před vlastní operací, což bylo realizováno ve výcvikových stanicích (STS – Special Training Schools) britské SOE (Special Operations Executive).

Začátkem roku 1942 absolvoval Antonín Petrák kurz Company Commandos School a kurz útočného boje. Petrákovo jméno je spojeno především s STS 25 ve skotském Traigh House, která se stala z rozhodnutí britské strany hlavním výcvikovým střediskem čs. parašutistů v útočném boji na půdě Velké Británie. Právě sem byl totiž nadporučík Antonín Petrák od července 1942 na žádost britské strany přidělen jako tlumočnický, styčný důstojník a současně instruktor, později velitel kurzu útočného boje. Působil zde až do dubna 1943 jako styčný důstojník u SOE a osobně se podílel na vycvičení celé druhé vlny našich paravýsadků. V této činnosti pokračoval od jara do podzimu 1943 i na STS 1 v Brockhallu u Northamptonu, kam se Čechoslováci přesunuli.

V roce 1944 se vrátil zpět k československé obrněné brigádě, kde převzal funkci velitele brigádní roty doprovodných zbraní (RDZ). Po vylodění v severní Francii se zúčastnil spolu s naší brigádou obléhání nacistické posádky v severofrancouzském Dunkerque přeměněném na pevnost. Zúčastnil se celé řady akcí proti nepříteli, v nichž proslul mimořádnou odvahou a byl několikrát vyznamenán našimi i britskými řády a medailemi. Po návratu do osvobozeného Československa byl vyslán ke studiu na Vysoké škole vojenské v Praze, což ho do budoucna předurčovalo k vysokým funkcím v československé armádě.

Po únoru 1948 byla však kariéra tohoto mimořádně schopného důstojníka ukončena. Armádu musel jako důstojník nebezpečný novému totalitnímu režimu opustit. Již v září 1949 byl navíc zatčen a v březnu následujícího roku převezen do smutně proslulého tábora nucených prací (TNP) na Mírově. Svým hrdým vystupováním, které nezměnily ani měsíce věznění, se stal terčem šikanování a mučení ze strany dozorců, kteří jej po nezdařeném útěku málem ubili k smrti. O tom, jak vnímali tehdy Antonína Petraka jeho spoluvězni, svědčí dvě jeho přezdívky, které od nich dostal: „parašut“ a „vlastenec“.

Po propuštění z TNP prošel řadou podřadných zaměstnání. V roce 1959 byl opětovně zatčen a spolu s několika dalšími spoluvězni z Mírova odsouzen k dlouholetému věznění za spoluautorství dopisu, který tehdejší nejvyšší státní a stranické představitele informoval o poměrech v TNP Mírov. Po propuštění z výkonu trestu se usadil v Bratislavě. Po listopadu 1989 byl rehabilitován a postupně povýšen až do hodnosti generálmajora. Když došlo v lednu 1993 k rozdělení Československa, stanul v čele Československé obce legionářské na Slovensku. Funkci jejího čestného předsedy vykonával do konce svého života.

Byl nositelem Řádu britského impéria MBE, Řádu bílého lva, vojenská skupina I. třídy, který mu byl udělen prezidentem České republiky Václavem Havlem v roce 2003, Řádu Ludvíka Štúra II. třídy, Čestné legie a mnoha dalších vyznamenání.

S generálem Petrákem jsem byl několikrát a každé setkání s ním ve mně zanechalo hlubokou stopu. Měl v sobě charisma skutečného vojáka, vlastence a nebývalou skromnost hrdiny z válečných bojišť druhé světové války. Rád bych se krátce podělil o některé myšlenky tohoto vzácného člověka.

„Jak vnímám vlastenectví a hrdost na svou zemi? My, kteří jsme dnes v kmetském věku a stojíme v prořídých řadách, jsme byli u kolébky Československé republiky. Dostali jsme do vínku stát, ve kterém jsme vyrostli a s pocitem úcty pěstovali nespočetná pouta dvou bratrských národů.“

V tomto prostredí jsem začal vnímat vlastenectví a hrdost na svůj stát. Svou lásku k vlasti jsem dostával již mravní výchovou v rodině, rozšiřoval si ji poutavými výklady svých učitelů a profesorů v hodinách zeměpisu a dějepisu a statečnou výchovou v Sokole. Snažil jsem se uplatňovat vlastenectví s energií mladého občana v prospěch společnosti.

Láska k vlasti a hrdost k vlastnímu státu je krásná věc, ctí každého muže. Vyžaduje slušného a čestného občana s upřímnými citovými vlastnostmi, schopného ve prospěch společnosti plnit přísahu vojáka – občana na místě nejčestnějším.

Všelicos jsem v životě prožil. Snažil jsem se jít životem se ctí. Jistě tu roli hrálo i to, že jsme byly dva malé národy.

Existovaly a jistě budou existovat principy mravní morálky, které se nikdy za žádných okolností, ať už za cenu jakýchkoli osobních úspěchů anebo pod nejhrubším nátlakem, nesmí opakovat. Snažil jsem se svým mravním konáním na bojišti i ve vězení řídit tímto poznáním. Bránil jsem svou vlast proti totalitě hnědé i červené. Bez víry v ideály je život živočením. Byly to ideály svobody a demokracie, za které vdčíme zakladatelům Československa, které nás vedly do boje a které jsou stále platné i dnes, kdy společný stát Čechů a Slováků je minulostí. Mravní hodnoty lidského chování je třeba bránit vždy a všude."

Když jsem pana generála požádal v roce 2006 o to, aby napsal úvod k mé knize Česká republika má vlast – můj domov, netušil jsem, kolik vnitřní síly a mravnosti v sobě má a jak přesně dokáže vyjádřit své myšlenky v tomto vysokém věku.

„Patřím ke generaci, která na začátku minulého století vytrhávala ze slabikáře první stránku a dostala do vínku stát, ve kterém se učila bránit jeho mravní hodnoty a právní principy. Popřít to, šlapali bychom po ideálech, ve kterých jsme byli vychováni a které nám byly vštěpovány. Vlastenectví, domov a láska k vlasti byly pojmy, které nám přivezli českoslovenští legionáři z vítězného boje proti národnímu útlačku. Staly se předmětem občanské výchovy, která nás provázela všemi institucemi, se kterými jsme se během života setkali.“

Nikdo z nás nebyl v té době tím, za kterého se dnes vydává. Jeden má minulost fašismu, druhý komunismu, další minulost kolaboranta obou těchto režimů. Byli jsme v situaci, ve které se nedoporučuje vstupovat s lejnem v zápas, protože ať prohraješ nebo zvítězíš, do koupele jít musíš. Dluh vůči vlastní minulosti má každý z nás. Jestliže ale někdo ospravedlňuje či brání svá životní rozhodnutí, která mu neslouží ke cti či ho staví do fašistického nebo komunistického frontu, a svádí všechno na německý či stranický nátlak, je třeba mu povědět, že byli i tací, které osobní čest a úcta k mravním hodnotám přivedla k rozhodnutí odejít a bojovat za svou vlast se zbraní v ruce.

Byli jsme burcováni duševně i politicky, zbavit nás rozum lhostejnosti k našemu domovu, byli jsme vedeni upřímnou hrdostí být schopni položit za vlast oběť největší. Byli jsme vedeni k rozhodnutí, sáhnout po zbraní k obraně svých nejdražších cílevědomou mravní přípravou. Ti, kteří přešli na boj v týlu nepřítele, učinili tak s vědomím, že pro vysílání vojenských osob v civilním oblečení s trhavinami v batohu neexistují v protokole o vedení války žádné ustanovení o zajatých a raněných. Byli jsme vedeni láskou k vlasti, která se pěstovala v rodině a ve škole. Všechny tyto pojmy jsou těžce pochopitelné těm, kteří jako důkaz svého vlasteneckého cítění ukazují pěst komunistické strany hrozící kulturou třídního boje. Buďme fair a připusťme, že nevědomost hříchu nečiní. Je totiž stále dost těch, kteří přebarvení hovoří o tom, čemu nerozumí. Ti, kdož prošli výchovou Pionýra a Svazu mládeže, byli soustavně vychováváni v lásce k vlasti těmi, kteří vyzdvihovali takové partyzány, kteří za lásku k vlasti považovali trestný čin – znárodnění. Komunistický režim byl bez pochyby zločinný, to je třeba stále zdůrazňovat zvláště mladé nastupující generaci. Mravní síla v lásce k vlasti je těžko pochopitelná tam, kde je humanita vykládána partyzánskou lůzou a v komunistickém sekretariátě.

Láska k vlasti nekončí vítězným ukončením války. Její platnost a udržování je nepřetržitě. Výchova mladých mužů v možnosti vyhnout se bojovému nasazení se těžce poslouchá tomu, kdo z mravní výchovy touží obětovat pro svou vlast oběť největší. Vnímat vlastenectví podle okolností není výchova. Hlásit se do boje s hrdostí a odvahou, protože to vlast potřebuje, to totiž není slovní hříčka.

Je zvláštní hovořit o vlastenectví u profesionálních vojáků, kteří v zahraničních armádách bojují proti zlodějům a terorismu. Stejně zvláštní je setkat se s mladými osobami, u kterých slovo láska k vlasti vyvolává pokrčení ramen. Dělat ze sebe velkého vlastence při velké show sledované tisíci diváky a nedokázat uchopit zbraň k obraně vlasti nebo se jí vyhnout je demagogie, která s láskou k vlasti nemá nic společného.

Nejkrásnější důkaz opravdového čistého vlastenectví nám předkládá matka ve stejnojmenné divadelní hře Karla Čapka, která svému synovi, váhajícímu jít bránit svou vlast, podává pušku se slovem: jdi!, vědoma si toho, že své dítě posílá tam, odkud není návratu.“

Plk. v zál. Petr Majer